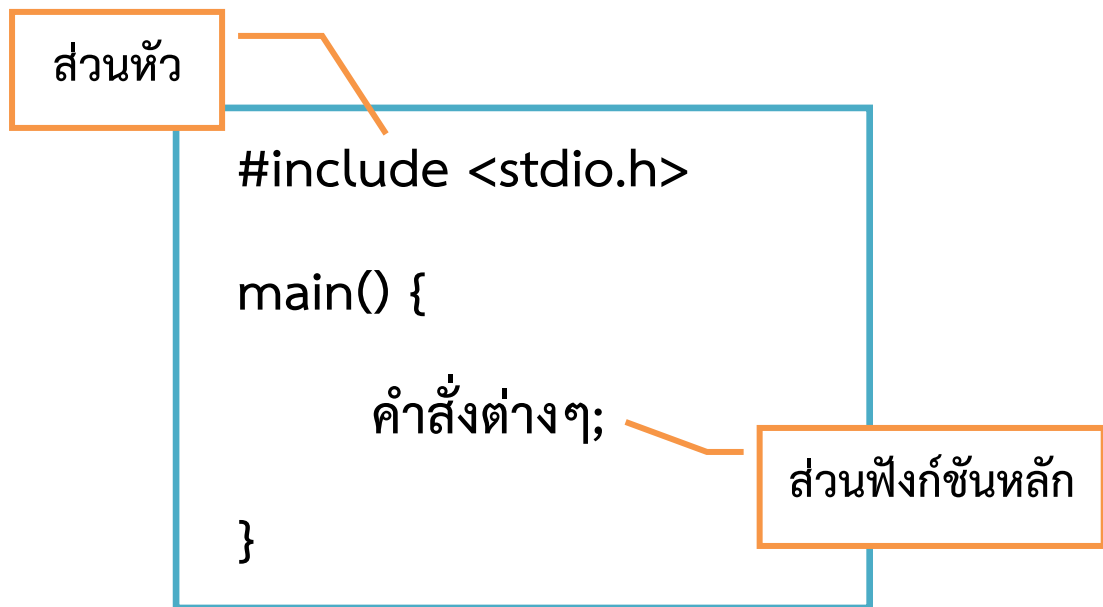

2.1 โครงสร้างโปรแกรม

การเขียนโปรแกรมภาษาซี นักเรียนต้องทำความเข้าใจกับความหมายของส่วนต่างๆ ของโครงสร้างโปรแกรม จะทำให้เขียนโปรแกรมได้ง่ายและเข้าใจที่มากขึ้น โดยโครงสร้างพื้นฐานของโปรแกรมภาษาซีเป็นดังนี้

ส่วนหัวของโปรแกรม จะเป็นส่วนสำหรับเรียกใช้ไฟล์จากไลบรารี (Library) เข้ามาร่วมประมวลผล โดยใช้ `#include` ตามด้วยชื่อไลบรารี ให้อยู่ระหว่างเครื่องหมาย `< >` ซึ่งไลบรารีที่ใช้บ่อยสุดคือ `stdio.h` ย่อมาจาก Standard Input/Output จะเก็บคำสั่งเกี่ยวกับการรับค่า/แสดงค่าของโปรแกรม

ไลบรารีที่พบบ่อยในภาษาซี

<code>stdio.h</code>	เกี่ยวกับการรับและแสดงผลข้อมูล
<code>conio.h</code>	เกี่ยวกับการรับและแสดงผลข้อมูล
<code>math.h</code>	เกี่ยวกับการคำนวณทางคณิตศาสตร์
<code>string.h</code>	เกี่ยวกับการจัดการเกี่ยวกับข้อความ
<code>stdlib.h</code>	เกี่ยวกับการแปลงค่าข้อความ

เพิ่มเติม

ส่วนฟังก์ชันหลักของโปรแกรม จะเป็นส่วนที่จะเก็บคำสั่งต่างๆ ที่จะให้โปรแกรมทำงาน ซึ่งจะมีที่ฟังก์ชันก็ได้ แต่จะต้องมีอย่างน้อยหนึ่งฟังก์ชันคือฟังก์ชัน main (ฟังก์ชันหลัก) โดยเขียนคำสั่งกำกับด้วย void main() ตามด้วยวงเล็บปีกกา { } หนึ่งคู่ คำสั่งทั้งหมดจะถูกเขียนไว้ในวงเล็บปีกกาซึ่งจะมีที่ร้อยก็พันคำสั่งก็ได้ โปรแกรมจะทำการประมวลผลให้ทั้งหมดเมื่อทำการรันโปรแกรม (ในกรณีที่คำสั่งไม่มีข้อผิดพลาด)

2.2 คำสั่งแสดงผล

คำสั่ง printf() เป็นฟังก์ชันสำหรับการแสดงผลหรือออกทางจอภาพ โดยให้พิมพ์ค่าที่ต้องการแสดงไว้ในเครื่องหมาย “ ” คำที่ต้องการแสดงจะเป็นตัวอักษรพิมพ์ใหญ่ พิมพ์เล็ก หรือผสมกันก็ได้ แล้วปิดท้ายคำสั่งด้วยเครื่องหมาย ;

```
printf(“คำที่ต้องการแสดง”);
```

โปรแกรมที่ 2.1 แสดงคำว่า HELLO ออกทางจอภาพ

```
#include <stdio.h>
```

```
main() {
```

```
    printf(“HELLO”);
```

```
}
```

ผลการรันโปรแกรม

HELLO

นอกจากนี้คำสั่ง printf() ยังสามารถแสดงผลร่วมกับการใช้รหัสแบ็กสแลช (Backslash) เช่น `\n` ในการขึ้นบรรทัดใหม่ `\t` ในการเว้นวรรคหนึ่ง tab โดยรหัสแบ็กสแลชจะต้องอยู่ระหว่างเครื่องหมาย “ ” ของคำสั่ง printf() เท่านั้น โดยจะวางไว้หน้าข้อความ หลังข้อความ หรือระหว่างข้อความก็ได้ เมื่อโปรแกรมอ่านเจอ รหัสแบ็กสแลชตรงไหนก็จะแสดงผลที่ตำแหน่งนั้นทันที

โปรแกรมที่ 2.2 แสดงคำว่า HELLO C LANGUAGE สองบรรทัด

```
#include <stdio.h>

main() {

    printf("HELLO\n");

    printf("C\tLANGUAGE");

}
```

ผลการรันโปรแกรม

```
HELLO
C    LANGUAGE
```

โปรแกรมจะทำการแสดงผลคำว่า HELLO จากนั้นพบ \n จึงทำการขึ้นบรรทัดใหม่ แล้วแสดงผลคำว่า C ตามด้วยเว้นวรรคหนึ่ง tab จาก \t แล้วตามด้วยคำว่า LANGUAGE

เพิ่มเติม

รหัสแบ็กสแลชที่พบบ่อยในภาษาซี

\n	ให้ขึ้นบรรทัดใหม่
\t	ให้เว้นวรรคหนึ่ง tab
\0	แสดงค่า NULL
\\	แสดงเครื่องหมาย \
\'	แสดงเครื่องหมาย '
\"	แสดงเครื่องหมาย "
\a	ให้ส่งเสียงบี๊ป

สื่อมัลติมีเดียที่ 2.1

หัวข้อ

คำสั่งแสดงผลในภาษาซี

Link

<http://www.sa.ac.th/c/2-1.mp4>

2.3 การแสดงผลตัวเลข

ในกรณีที่ต้องการแสดงผลเป็นตัวเลขด้วยคำสั่ง printf() จะไม่สามารถพิมพ์ตัวเลขเข้าไปใน “ ” โดยตรงได้ จะต้องแสดงผลผ่านรหัสความคุมการพิมพ์ % โดยในภาษาซีนั้นสามารถแสดงผลได้หลายรูปแบบ แต่ในช่วงเริ่มต้นนี้จะให้นักเรียนทดลองใช้เพียงแค่สองรูปแบบคือ การแสดงผลเป็นตัวเลขจำนวนเต็มให้ใช้เครื่องหมาย %d แทนที่ตำแหน่งของตัวเลข และการแสดงผลเป็นตัวเลขจำนวนจริงใช้เครื่องหมาย %f แทนที่ตำแหน่งของตัวเลข

```
printf(“รหัสควบคุม”,ตัวเลขที่ต้องการแสดง);
```

โปรแกรมที่ 2.3 แสดงตัวเลข 10 ออกทางหน้าจอ

```
#include <stdio.h>

main() {

    printf(“%d”,10);

}
```

ผลการรันโปรแกรม

10

โปรแกรมจะนำตัวเลขหลังเครื่องหมาย , ไปแทนที่ตำแหน่งรหัสควบคุมการพิมพ์ แล้วแสดงผลตัวเลขนั้นออกมาทางหน้าจอ


```
printf("%d",10);
```

แล้วถ้านักเรียนพิมพ์ตัวเลขไว้ระหว่าง “ ” เลยจะเป็นอย่างไร ให้ลองทดสอบด้วยโปรแกรมต่อไปนี้

โปรแกรมที่ 2.4 แสดงตัวเลข 10 สองแบบ

```
#include <stdio.h>

main() {

    printf("%d\n",10);

    printf(" 10");

}
```

ผลการรันโปรแกรม

```
10
 10
```

จากผลการรันโปรแกรมจะพบว่าการพิมพ์คำสั่งทั้งสองแบบได้ผลลัพธ์ออกมาเหมือนกันคือ 10 นักเรียนอาจสงสัยว่าแล้วทำไมจะต้องใช้รหัสควบคุมในการแสดงผลตัวเลข ให้นักเรียนทำความเข้าใจว่า 10 ในบรรทัดแรกคือตัวเลข 10 ส่วน 10 ในบรรทัดที่สองคือคำว่า 10 ซึ่งไม่มีคุณสมบัติในการคำนวณใดๆ ทั้งสิ้น ดังนั้นจะใช้รูปแบบไหนก็ขึ้นอยู่กับว่าตัวเลขตัวนั้นจะมีการนำไปใช้ในการคำนวณหรือไม่ หากแสดงค่าเฉยๆ เช่น เขียนโปรแกรมแสดง ชื่อ-เลขที่ของนักเรียน ในส่วนเลขที่ไม่ต้องทำการคำนวณใดๆ ก็สามารถใช้รูปแบบในบรรทัดที่สองในการแสดงผลได้เลย เป็นต้น

โปรแกรมที่ 2.5 ทดสอบการแสดงผลตัวเลข

```
#include <stdio.h>

main() {

    printf("The number is %d\n",10);

    printf("The number is %d\n",10*5);

    printf("The number is %f\n",5.2);

    printf("The number is %d and %d\n",5,6);

    printf("The number is %d and %f",5,5.2);

}
```

ผลการรันโปรแกรม

```
The number is 10

The number is 50

The number is 5.200000

The number is 5 and 6

The number is 5 and 5.200000
```

จากโปรแกรมที่ 2.5 จะแสดงถึงการแสดงผลตัวเลขรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะเห็นว่าเราสามารถแสดงผลตัวเลขร่วมกับข้อความอื่นๆได้ภายใน printf() ตัวเดียว โดยแต่ละบรรทัดมีลักษณะดังนี้

บรรทัดที่ 1 แสดงให้เห็นว่าสามารถแสดงผลตัวเลขร่วมกับตัวอักษรได้

บรรทัดที่ 2 แสดงให้เห็นว่าสามารถกำหนดค่าเป็นสูตรคำนวณทางคณิตศาสตร์ได้ โดยโปรแกรมจะทำการคำนวณแล้วแสดงผลลัพธ์ที่ได้แทนที่รหัสควบคุม

บรรทัดที่ 3 แสดงให้เห็นว่าหากต้องการแสดงผลตัวเลขจำนวนจริงต้องใช้รหัสควบคุมเป็น %f

บรรทัดที่ 4 แสดงให้เห็นว่าใน printf() ตัวเดียวสามารถแทรกตัวเลขได้หลายตัวโดยใช้เครื่องหมาย , คั่นไปเรื่อยๆ โดยโปรแกรมจะนำตัวเลขหลัง , มาแทนที่รหัสควบคุมตามลำดับ

บรรทัดที่ 5 แสดงให้เห็นว่าใน printf() ตัวเดี่ยวนอกจากจะสามารถแทรกตัวเลขได้หลายตัวแล้ว ยังสามารถผสมได้ทั้งตัวเลขจำนวนเต็มและจำนวนจริง โดยจะนำตัวเลขมาแทนที่รหัสควบคุมตามลำดับ

จากโปรแกรมที่ 2.5 นักเรียนจะเห็นว่าเมื่อเราแสดงตัวเลข 5.2 ด้วย %f แล้ว กลับได้ผลลัพธ์เป็น 5.200000 (5.2 แล้วตามด้วยศูนย์อีก 5 ตัว) นั่นเป็นเพราะโปรแกรมกำหนดค่าพื้นฐานไว้ให้ตัวเลขทศนิยมแสดงผล 6 หลัก ซึ่งเราสามารถกำหนดจำนวนทศนิยมเองได้โดยการพิมพ์เครื่องหมาย . ตามด้วยจำนวนทศนิยมที่ต้องการ แทรกไว้ระหว่าง % กับ f ดังนี้

```
printf(“%.จำนวนทศนิยมf”,ตัวเลขจำนวนจริง);
```

```
เช่น printf(“%.2f”,5.2); ได้ผลลัพธ์ 5.20
```

```
printf(“%.0f”,5.2); ได้ผลลัพธ์ 5
```

เพิ่มเติม

รหัสควบคุมการพิมพ์ที่พบบ่อยในภาษาซี

%d	ให้พิมพ์รูปแบบเลขจำนวนเต็มฐานสิบ
%u	ให้พิมพ์รูปแบบเลขจำนวนเต็มไม่มีเครื่องหมาย
%f	ให้พิมพ์รูปแบบเลขจำนวนจริง (ทศนิยม)
%o	ให้พิมพ์รูปแบบเลขฐานแปด
%x	ให้พิมพ์รูปแบบเลขฐานสิบหก
%c	ให้พิมพ์ตัวอักษรหนึ่งอักขระ
%s	ให้พิมพ์ชุดตัวอักษรหรือข้อความ
%%	ให้พิมพ์เครื่องหมาย %

สื่อมัลติมีเดียที่ 2.2

หัวข้อ

การแสดงผลเป็นตัวเลข

Link

<http://www.sa.ac.th/c/2-2.mp4>

2.4 ตัวดำเนินการทางคณิตศาสตร์

ในการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์จะมีการนำตัวดำเนินการทางคณิตศาสตร์ (Operator) มาใช้ในการคำนวณค่าต่างๆ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามโจทย์ที่ต้องการ โดยตัวดำเนินการทางคณิตศาสตร์หลักๆ ที่ใช้ในภาษาซีมีดังนี้

+	บวก (Addition)
-	ลบ (Subtraction)
*	คูณ (Multiplication)
/	หาร (Division)
%	การหารแบบเอาเศษ (Modulus)

ตัวดำเนินการทางคณิตศาสตร์ บวก ลบ คูณ หาร เป็นอะไรที่คุ้นเคยในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว แต่จะมีตัว % (mod) ที่เพิ่มเติมเข้ามา การ mod คือการหารที่จะเอาเฉพาะเศษที่เหลือโดยไม่สนใจว่าผลหารจะเป็นเท่าไร

เช่น

$$10\%3=1$$

$$10\%5=0$$

$$89451298424982698584184\%2=0$$

$$\begin{array}{r} \cancel{3} \\ 3 \overline{)10} \\ \underline{9} \\ 1 \end{array}$$

← mod

โปรแกรมที่ 2.6

การใช้ตัวดำเนินการทางคณิตศาสตร์

```
#include <stdio.h>

main() {

    printf(“%d”,1+2*3-4);

}
```

ผลการรันโปรแกรม

3

จากโปรแกรมที่ 2.6 เรื่องนี้จะเป็นปัญหาของเด็กไทย (รวมไปถึงผู้ใหญ่) ที่หลายคนคำนวณผลลัพธ์ได้ 5 ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ไม่ได้เน้นในเรื่องนี้ ทั้งๆ ที่เป็นพื้นฐานการคำนวณที่ทั่วโลกใช้เป็นมาตรฐานร่วมกัน ในตัวดำเนินการทางคณิตศาสตร์จะมีสิ่งที่เรียกว่า **ลำดับความสำคัญของเครื่องหมาย** โดยเครื่องหมาย *, / และ % มีลำดับสูงกว่า + และ - ดังนั้นโปรแกรมจะทำการคำนวณเริ่มจาก $2*3$ ก่อน แล้วจึงทำการคำนวณด้วยการ + และ - จากซ้ายไปขวา เพราะ + และ - มีลำดับเท่ากัน หากต้องการให้โปรแกรมทำการคำนวณ $1+2$ ก่อน สามารถทำได้โดยใช้ตัวดำเนินการ () มาช่วย เพราะมีลำดับสูงกว่า *, / และ %

()

ทำในวงเล็บก่อนหากวงเล็บซ้อนกันทำวงเล็บในก่อน

* , / , %

มีลำดับเท่ากันทำการคำนวณจากซ้ายไปขวาตามลำดับ

+ , -

มีลำดับต่ำสุดจะทำการคำนวณเป็นลำดับสุดท้าย

ตัวอย่างที่ 2.1

โรงงานผลิตอาหารสัตว์ ได้วันละ 35 กิโลกรัม แบ่งบรรจุลงถุงถุงละ 700 กรัม ในหนึ่งสัปดาห์โรงงานจะผลิตอาหารสัตว์ได้กี่ถุง

```
#include <stdio.h>

main(){

    printf("Total weight that can produce in each day = 35 kg\n");

    printf("Total weight of food in each bag = 700 g\n");

    printf("The number of bags in 7 days = %d",35*1000/700*7);

}
```

ผลการรันโปรแกรม

Total weight that can produce in each day = 35 kg

Total weight of food in each bag = 700 g

The number of bags in 7 days = 350

จากตัวอย่างที่ 2.1 จะเห็นว่าตัวเลขในสองบรรทัดแรกเป็นการแสดงค่าออกทางหน้าจอเฉยๆ ไม่ได้มีการคำนวณในบรรทัดนี้ จึงสามารถพิมพ์ตัวเลขไว้ในเครื่องหมาย “ ” ของคำสั่ง printf() ได้เลย ส่วนในบรรทัดที่สามเป็นการคำนวณโดยการแปลงจำนวนที่ผลิตได้ต่อวันจากกิโลกรัมเป็นกรัมด้วยการคูณ 1000 แล้วนำมาหารด้วยจำนวนที่บรรจุต่อถุง จะได้จำนวนถุงที่ผลิตได้ต่อวันออกมา แล้วทำการคูณ 7 เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ในหนึ่งสัปดาห์

ข้อสังเกตว่าเมื่อใดควรจะใช้รหัสควบคุมเป็น %d หรือ %f คือ ให้นักเรียนดูภาพรวมของโจทย์ก่อนว่ามีการใช้ค่าเป็นทศนิยมหรือไม่ จากนั้นดูไปถึงการใช้สูตรคำนวณว่ามีการหารหรือไม่ ถ้ามีการหารให้อนุมานว่ามีโอกาสที่ผลลัพธ์จะออกมาเป็นทศนิยม ให้นักเรียนใช้รหัสควบคุมเป็น %f ในโจทย์นั้น

สื่อมัลติมีเดียที่ 2.3

หัวข้อ

การใช้ตัวดำเนินการทางคณิตศาสตร์

Link

<http://www.sa.ac.th/c/2-3.mp4>

2.5 ตัวแปรและชนิดของข้อมูล

ตัวแปรคือสิ่งที่ตั้งขึ้นมาเพื่อใช้ในการเก็บค่า เนื่องจากการเขียนโปรแกรมมีหลายครั้งที่จะต้องนำค่าต่างๆ มาเก็บไว้เพื่อใช้งานในภายหลัง หรือรับค่าจากภายนอก เช่น โปรแกรมสื่อการเรียนมีการรับชื่อผู้ใช้เมื่อเข้าสู่ระบบ แล้วนำมาแสดงเมื่อทำแบบทดสอบเสร็จ โปรแกรมคำนวณน้ำหนักมีการเก็บค่าน้ำหนักของผู้ใช้มาทำการคำนวณ เป็นต้น การจะสร้างตัวแปรหรือประกาศตัวแปรได้นั้น สิ่งที่ต้องรู้เป็นอันดับแรกคือ ข้อมูลที่ต้องการเก็บเป็นข้อมูลชนิดอะไร ซึ่งในภาษาซีนั้นมีชนิดของข้อมูลหลายประเภท แต่สำหรับช่วงเริ่มต้นขอให้นักเรียนจำแค่ชนิดข้อมูลแบบตัวเลข ดังนี้

int ตัวเลขจำนวนเต็ม (รหัสควบคุม %d)

float ตัวเลขจำนวนจริง (รหัสควบคุม %f)

เมื่อเราระบุได้ว่าต้องการเก็บข้อมูลชนิดอะไร ให้ทำการประกาศตัวแปรตามรูปแบบดังนี้

ชนิดของข้อมูล ชื่อตัวแปร;

ชื่อตัวแปรในภาษาซีนั้นผู้เขียนโปรแกรมจะเป็นผู้ตั้งเองได้ตามต้องการ ภายใต้กฎการตั้งชื่อ ซึ่งกฎการตั้งชื่อนี้จะใช้กับชื่อต่างๆ ในโปรแกรมทั้งหมด เช่น การกำหนดชื่อโปรแกรม ชื่อตัวแปร ชื่อฟังก์ชัน เป็นต้น โดยกฎการตั้งชื่อมีรูปแบบดังนี้

1. จะต้องขึ้นต้นด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษ โดยตัวอักษรพิมพ์ใหญ่ พิมพ์เล็ก ถือเป็นคนละตัวกัน หรือขึ้นต้นด้วยเครื่องหมาย _ (Underscore)
2. ตัวต่อไปสามารถเป็นตัวอักษรผสมกับตัวเลขและเครื่องหมาย _ ก็ได้
3. ชื่อต้องไม่มีการเว้นวรรค
4. ต้องไม่ซ้ำกับคำสงวน ซึ่งมีดังต่อไปนี้

abstract	as	base	bool
break	byte	case	catch
char	checked	class	const
continue	decimal	default	delegate
do	double	else	enum
event	explicit	extern	false
finally	fixed	float	for
foreach	goto	if	implicit
in	in (generic modifier)	int	interface
internal	is	lock	long
namespace	new	null	object
operator	out	out(generic modifier)	override
params	private	protected	public
readonly	ref	return	sbyte

ซึ่งคำสงวนนี้นักเรียน**ไม่จำเป็นต้องท่อง** ให้ทำความเข้าใจว่าคำใดที่มีการใช้เป็นคำสั่ง โครงสร้าง หรือฟังก์ชันในการเขียนโปรแกรมภาษาซีแล้ว ห้ามเอามาตั้งชื่อตัวแปร เพราะจะทำให้โปรแกรมไม่สามารถประมวลผลได้ว่านี่คือคำสั่งหรือตัวแปร

ในฐานะที่นักเรียนเป็นโปรแกรมเมอร์มือใหม่ ในช่วงแรกนี้อาจจะตั้งชื่อตัวแปรง่ายๆ ด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวเดียว เช่น a , b , c เป็นต้น เมื่อนักเรียนค่อนข้างคุ้นเคยกับการเขียนโปรแกรมแล้ว ให้เริ่มตั้งชื่อตัวแปรให้สื่อความหมาย เช่น เขียนโปรแกรมคำนวณน้ำหนัก อาจตั้งชื่อตัวแปรเป็น weight เขียนโปรแกรมเก็บค่าอายุ อาจตั้งชื่อตัวแปรเป็น age เป็นต้น

```
int a;  
float b,c;
```

จากรูป เราทำการประกาศตัวแปร a เป็น int หลังจากนั้นเมื่อมีการอ้างถึง a โปรแกรมก็จะรู้ว่านั่นคือตัวแปรที่มีคุณสมบัติในการเก็บค่าตัวเลขจำนวนเต็ม เช่นเดียวกันเมื่อประกาศตัวแปรเป็น float จะหมายถึงตัวแปรตัวนั้นมีคุณสมบัติในการเก็บค่าตัวเลขจำนวนจริง นอกจากนี้ถ้าเรามีการสร้างตัวแปรหลายตัว และตัวแปรเป็นข้อมูลชนิดเดียวกัน สามารถประกาศรวมกันได้ โดยใช้เครื่องหมาย , คั่นระหว่างตัวแปร

โปรแกรมที่ 2.7 เขียนโปรแกรมเก็บค่าตัวเลข 10

```
#include <stdio.h>  
  
main() {  
  
    int a;  
  
    a=10;  
  
    printf(“%d”,a);  
  
}
```

ผลการรันโปรแกรม

10

จากโปรแกรมที่ 2.7 แสดงให้เห็นถึงการกำหนดค่าให้กับตัวแปร สามารถทำได้โดยใช้เครื่องหมาย = ค่าฝั่งขวามือของ = จะถูกเก็บไว้ในตัวเก็บค่าฝั่งซ้ายมือ ซึ่งการกำหนดค่านี้อาจรวมในบรรทัดที่ประกาศตัวแปรก็ได้ เช่น `int a=10;` หลังจากกำหนดค่าให้กับตัวแปรแล้ว หลังจากนั้นเมื่ออ้างถึง a จะหมายถึงค่า 10 ซึ่งเราสามารถนำไปใช้ในการคำนวณหรือแสดงผลก็ได้ โดยใช้วิธีเดียวกับการคำนวณหรือแสดงผลด้วยตัวเลข อย่งในกรณีนี้ต้องการแสดงผลตัวแปร a ก็ใช้รหัสควบคุม `%d` แทนที่ตำแหน่งเหมือนกับการแสดงผลตัวเลขจำนวนเต็ม

ตัวอย่างที่ 2.2

โรงงานผลิตอาหารสัตว์ ได้วันละ 35 กิโลกรัม แบ่งบรรจุลงถุงถุงละ 700 กรัม ในหนึ่งสัปดาห์โรงงานจะผลิตอาหารสัตว์ได้กี่ถุง

```
#include <stdio.h>
```

```
main(){
```

```
float a=35,b=700;
```

```
printf("Total weight that can produce in each day = %.0f kg\n",a);
```

```
printf("Total weight of food in each bag = %.0f g\n",b);
```

```
printf("The number of bags in 7 days = %.0f",a*1000/b*7);
```

```
}
```

ผลการรันโปรแกรม

Total weight that can produce in each day = 35 kg

Total weight of food in each bag = 700 g

The number of bags in 7 days = 350

เพิ่มเติม

ชนิดของข้อมูลที่พบบ่อยในภาษาซี

int	ตัวเลขจำนวนเต็ม มีค่าอยู่ในช่วง -32,768 ถึง 32,767
long	ตัวเลขจำนวนเต็ม มีค่าอยู่ในช่วง -2,147,483,648 ถึง 2,147,483,647
float	ตัวเลขจำนวนจริง มีค่าอยู่ในช่วง 3.4×10^{-38} ถึง 3.4×10^{38}
double	ตัวเลขจำนวนจริง มีค่าอยู่ในช่วง 1.7×10^{-308} ถึง 1.7×10^{308}
char	ตัวอักษรหนึ่งอักขระ

นอกจากนี้ยังมีตัวดำเนินการทางคณิตศาสตร์ของภาษาซีอีกกลุ่มหนึ่งที่สามารถใช้ร่วมกับตัวแปร ดังนี้

++	การเพิ่มค่าขึ้นหนึ่ง
--	การลดค่าลงหนึ่ง

ตัวดำเนินการ ++ และ - ต้องใช้ร่วมกับตัวแปร โดยเมื่อนำไปวางไว้ข้างหน้าตัวแปรหรือหลังตัวแปรจะทำให้ตัวแปรตัวนั้นเพิ่มหรือลดค่าหนึ่ง เช่น เรามีตัวแปร a มีค่าเป็น 5 เมื่อเขียนคำสั่ง a++; ตัวแปร a จะมีค่าเป็น 6 ทั้งนี้การวางตัวดำเนินการไว้หน้าตัวแปรหรือหลังตัวแปรมีลำดับการทำงานต่างกันเล็กน้อย นักเรียนอาจศึกษาเพิ่มเติมได้ตามตำราเรียนเขียนโปรแกรมทั่วไป

โปรแกรมที่ 2.8 การเพิ่มค่าด้วย ++

```
#include <stdio.h>

main() {

    int a=10;

    a++;

    printf(“%d”,a);

}
```

ผลการรันโปรแกรม

11

เพิ่มเติม

ข้อสังเกตการใช้ตัวดำเนินการ ++ , --

ถึงแม้ว่าตัวดำเนินการ ++ , -- จะสามารถวางไว้หน้าตัวแปรหรือหลังตัวแปรก็ได้ แต่ต้องทำความเข้าใจว่าลำดับการทำงานนั้นจะไม่เหมือนกัน

- a++ จะนำค่าเดิมของตัวแปร a ไปใช้ในคำสั่งบรรทัดนั้นก่อน เมื่อจบคำสั่งจึงเพิ่มค่า
- ++a จะทำการเพิ่มค่าตัวแปร a ก่อน แล้วค่อยนำค่าใหม่ไปใช้ในคำสั่งบรรทัดนั้น

สื่อมัลติมีเดียที่ 2.4

หัวข้อ

การประกาศตัวแปร

Link

<http://www.sa.ac.th/c/2-4.mp4>

2.6 คำสั่งรับค่า

โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ดีจะต้องมีการสื่อสารสองทางระหว่างผู้ใช้โปรแกรมและโปรแกรม ในหัวข้อที่ผ่านมาโปรแกรมของเราจะเป็นการสื่อสารทางเดียวคือโปรแกรมแสดงผลให้กับผู้ใช้เท่านั้น ดังนั้นในหัวข้อต่อไปนี้จะเป็นการใช้คำสั่งรับค่า เพื่อให้ผู้ใช้สามารถส่งค่าจากคีย์บอร์ดให้กับโปรแกรมเพื่อนำไปประมวลผล หลังจากนั้นโปรแกรมจะแสดงผลลัพธ์ที่ได้กลับมายังผู้ใช้ ซึ่งคำสั่งในการรับค่าของภาษาซีคือคำสั่ง `scanf()` มีรูปแบบดังนี้

```
scanf("รหัสควบคุม",&ตัวแปร);
```

การจะรับค่าจากคีย์บอร์ดได้นั้นอันดับแรกจะต้องรู้ก่อนว่าค่าที่ต้องการรับนั้นเป็นข้อมูลชนิดอะไร ให้ประกาศตัวแปรหนึ่งตัวสำหรับการรับค่านั้น ให้นักเรียนจำไว้ว่าถ้ามีการใช้คำสั่ง `scanf()` ในโปรแกรม จะต้องมีการประกาศตัวแปรอย่างน้อยหนึ่งตัวเสมอ ไม่เช่นนั้นเมื่อรับค่ามาแล้วโปรแกรมก็ไม่รู้ว่าจะนำค่าไปเก็บไว้ที่ใด ระหว่างเครื่องหมาย “ ” ของ `scanf` ให้ระบุรหัสควบคุมโดยกำหนดให้ตรงกับชนิดของข้อมูลที่ได้รับ แล้วตามด้วยเครื่องหมาย & ตามด้วยชื่อของตัวแปรหลังเครื่องหมาย , ซึ่งเครื่องหมาย & นั้นจะเป็นการอ้างถึงตำแหน่งการเก็บข้อมูลของตัวแปร เมื่อพิมพ์ค่าแล้วกด Enter ค่านั้นจะถูกเก็บไว้ในตัวแปรที่กำหนด

```
scanf("%d",&a);
```


**รูปแบบที่มักใช้ผิด

```
scanf("%d",a);
```

✘

```
scanf("%d,&a");
```

✘

```
scanf("%d ",&a);
```

✘

โปรแกรมที่ 2.9

เขียนโปรแกรมรับค่าตัวเลขจำนวนเต็มหนึ่งตัว

```
#include <stdio.h>

main() {

    int a;

    scanf("%d",&a);

}
```

ผลการรันโปรแกรม

_

จากโปรแกรมที่ 2.9 โจทย์ให้เขียนโปรแกรมรับค่าตัวเลขจำนวนเต็มหนึ่งตัว ดังนั้นเราต้องประกาศตัวแปรเป็น int จำนวนหนึ่งตัวสำหรับการรับค่าด้วยคำสั่ง scanf() ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการรันโปรแกรม จะปรากฏเครื่องหมาย _ กระจับปวยอยู่ ซึ่งเกิดจากคำสั่ง scanf() เป็นการรอรับค่าจากคีย์บอร์ด เมื่อทำการพิมพ์ค่าแล้วกดปุ่ม Enter ค่านั้นจะถูกเก็บไว้ตัวแปร

จากผลการรันโปรแกรมนักเรียนจะเห็นว่าผลลัพธ์จะมีเพียง _ กระจับปวยอยู่ ผู้เขียนโปรแกรมอาจจะรู้ว่าให้กรอกตัวเลขจำนวนเต็ม แต่การสร้างโปรแกรมนั้นให้เราระลึกอยู่เสมอว่าโปรแกรมที่สร้างอาจมีผู้ใช้โปรแกรมคนอื่นมาใช้ก็ได้ จากโปรแกรมที่ 2.8 ผู้ใช้ไม่สามารถรู้ได้เลยว่าให้ทำอะไร ดังนั้นคำสั่ง scanf() มักใช้ร่วมกับคำสั่ง printf() เพื่อแสดงข้อความให้ผู้ใช้โปรแกรมรู้ว่าในบรรทัดนี้จะให้รับค่าอะไร เมื่อรับค่าไปแล้วจะนำค่านั้นไปทำอะไรก็สามารถแสดงผลออกมาด้วยคำสั่ง printf() เช่นกัน

โปรแกรมที่ 2.10 เขียนโปรแกรมรับค่าตัวเลขจำนวนเต็มหนึ่งตัว

```
#include <stdio.h>

main() {

    int a;

    printf("Input number : ");

    scanf("%d",&a);

    printf("Your number is %d",a);

}
```

ผลการรันโปรแกรม

```
Input number : 10
                ↵
Your number is 10
```

ตัวอย่างที่ 2.3

เขียนโปรแกรมคำนวณจำนวนผลผลิตของโรงงานผลิตอาหารสัตว์ โดยให้รับค่าว่าในหนึ่งวันผลิตได้กี่กิโลกรัม แบ่งบรรจุลงถุงถุงละกี่กรัม แล้วคำนวณออกมาว่า ในหนึ่งสัปดาห์โรงงานจะผลิตอาหารสัตว์ได้กี่ถุง

```
#include <stdio.h>

main(){

    float a,b;

    printf("Total weight that can produce in each day (kg) = ");

    scanf("%f",&a);
```

(มีต่อ)

```
printf("Total weight of food in each bag (g) = ");
scanf("%f",&b);
printf("The number of bags in 7 days = %.0f",a*1000/b*7);
}
```

ผลการรันโปรแกรม

Total weight that can produce in each day (kg) = 50

Total weight of food in each bag (g) = 500

The number of bags in 7 days = 700

** เมื่อเจอโจทย์การเขียนโปรแกรม อันดับแรกนักเรียนควรอ่านโจทย์ทั้งหมดก่อนเพื่อวิเคราะห์ภาพรวมของโจทย์ว่าโจทย์ข้อนี้มีการรับค่ากี่ค่า และค่าที่รับควรเป็น int หรือ float โดยดูว่าค่าที่รับนั้นเป็นทศนิยมหรือไม่ หรือการคำนวณมีการหารหรือไม่ ถ้ามีการหารผลลัพธ์ที่ได้ก็มีโอกาสที่จะออกมาเป็นทศนิยม ดังนั้นถ้าเจอกรณีนี้ให้นักเรียนกำหนดตัวแปรเป็น float

สื่อมัลติมีเดียที่ 2.5

หัวข้อ

การรับค่าจากคีย์บอร์ด

Link

<http://www.sa.ac.th/c/2-5.mp4>

ตัวอย่างที่ 2.4

จงเขียนโปรแกรมแปลงค่าปี พ.ศ. เป็นปี ค.ศ.

```
#include <stdio.h>

main(){

    int a;

    printf("B.E. = ");

    scanf("%d",&a);

    printf("A.D. = %d",a-543);

}
```

ผลการรันโปรแกรม

```
B.E. = 2558
A.D. = 2015
```

** ปี พ.ศ. แปลงเป็นปี ค.ศ. ไม่มี
ทางที่ผลลัพธ์จะมีทศนิยมแน่นอน
ข้อนี้จึงใช้ int

ตัวอย่างที่ 2.5

จงเขียนโปรแกรมแปลงหน่วยการวัด โดยรับค่าเป็นนิ้ว แล้วแสดงผลเป็นเซนติเมตรออกมา (กำหนดให้
1 นิ้ว = 2.54 เซนติเมตร)

```
#include <stdio.h>

main(){

    float a;

    printf("input inch = ");

    scanf("%f",&a);

    printf("centimeter = %.2f",a*2.54);

}
```

ผลการรันโปรแกรม

```
input inch = 12
centimeter = 30.48
```

** สูตรการแปลงหน่วยในข้อนี้มีค่า
เป็นทศนิยม ดังนั้นต้องใช้ float

ตัวอย่างที่ 2.6

** ต่อไปจะทำการตั้งชื่อตัวแปรให้เหมาะสมกับค่าที่รับตามโจทย์

จงคำนวณหาพื้นที่วงกลม โดยรับค่ารัศมีจากคีย์บอร์ด

```
#include <stdio.h>

main(){

    float radius;

    printf("input radius = ");

    scanf("%f",&radius);

    printf("area = %.2f",3.14*radius*radius);

}
```

ผลการรันโปรแกรม

```
input radius = 7
area = 153.86
```

** สูตรพื้นที่วงกลมคือ πr^2 ซึ่ง
นิยามของการยกกำลังสองคือการ
คูณตัวเอง 2 ครั้ง ดังนั้นจึงนำค่า
radius มาคูณ 2 ครั้ง

ตัวอย่างที่ 2.7

จงเขียนโปรแกรมคำนวณภาษี 7% โดยรับค่าราคาสินค้าแล้วแสดงผลว่าต้องเสียภาษีกี่บาท และต้อง
จ่ายจริงกี่บาท

```
#include <stdio.h>

main(){

    float price;

    printf("PRICE = ");

    scanf("%f",&price);

    printf("VAT = %.2f BAHT",price*7/100);

    printf("NET = %.2f BAHT",price*7/100+price);

}
```

ผลการรันโปรแกรม

```
PRICE = 250
VAT = 17.50 BAHT
NET = 267.50 BAHT
```

** โจทย์ข้อนี้มีการรับค่า 1 ค่า แต่
ต้องการผลลัพธ์ 2 อย่าง คือภาษีและ
ราคาสุทธิ เนื่องจากมีการหาร้อยละ
ทำให้มีผลเป็นทศนิยมจึงต้องใช้ float

ตัวอย่างที่ 2.8

จงเขียนโปรแกรมหาพื้นที่สามเหลี่ยม โดยรับค่าฐานและความสูง

```
#include <stdio.h>

main(){

    float base,height;

    printf("BASE = ");

    scanf("%f",&base);

    printf("HEIGHT = ");

    scanf("%f",&height);

    printf("AREA = %.2f",0.5*base*height);

}
```

ผลการรันโปรแกรม

```
BASE = 4
HEIGHT = 5
AREA = 10
```

** โจทย์ข้อนี้มีการรับค่า 2 ค่า จึง
ต้องทำการกำหนดตัวแปร 2 ตัว เป็น
float เพราะสูตรพื้นที่สามเหลี่ยมมี
การหาร 2

